

Література

1. Армстронг Г. Маркетинг. Загальний курс : уч. пос. / Г. Армстронг, Ф. Котлер; пер. з англ. – 5-те видання. – М.: Видавничий дім „Вільямс”, 2001. – 608 с.
2. Астратова Г. Маркетинг как инструмент потребительского рынка продовольственных товаров / Г. Астратова, А. Сёмин // Маркетинг. – 1998. – № 4. – С. 54-59.
3. Войчак А. В. Сущность современной концепции маркетинга / А. В. Войчак, В. Ф. Онищенко. – К.: Знание, 1994. – 35 с.
4. Небава М. І. Економіка та організація виробничої діяльності підприємства. Ч.1. Економіка підприємства : навчальний посібник / Небава М. І., Адлер О. О., Лесько О. Й. – Вінниця : ВНТУ, 2011. – 117 с.
5. Шевчук В. Я. Підручник / В. Я. Шевчук, Ю. М. Саталкін, Г. О. Білявський та ін. – К.: Либідь, 2004. – 432 с.

Літвінов О.С.

к.е.н, доцент

Одеський національний економічний університет (Україна)

ВИЗНАЧЕННЯ ФАКТОРІВ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Особливої актуальності питання визначення факторів економічної безпеки набуває в умовах поглиблення економічної кризи як у світі, так і в Україні. Велика кількість окремих підприємств, галузі й економіка держави не можуть вважати себе такими, що знаходяться у стані економічної безпеки.

Розглянемо сутність поняття фактору в економіці. Передусім необхідно відзначити, що термін «фактор» в економічній науці та практиці застосовується у двох значеннях: по-перше, у понятті «факторів виробництва», по-друге, у понятті «факторів динаміки обсягу виробництва». Характеристика факторів виробництва міститься у навчальному посібнику колективу авторів за редакцією д.е.н., проф. А.К. Покритана, д.е.н., проф. М.І. Збарського: «У сучасній спеціальній літературі поняття «фактори економічного прогресу», «фактори виробництва» розглядаються переважно як тотожні, оскільки і ті й інші вважаються джерелами національного доходу, зокрема, прибутку. У певному контексті ці поняття не рідко ототожнюються з терміном «економічні ресурси». Одночасно факторами виробництва називають важливі об'єкти і елементи, які мають вирішальний вплив на можливості і результати виробництва» [1, с.203].

В «Економікс» викладено такий погляд щодо факторів виробництва: «Фактори виробництва являють собою витрати, що включають послуги праці, землю, машини, інструменти, будівлі та сировину, використовувані для виробництва товарів та послуг... Фірми використовують багато різних видів витрат або виробничих факторів, для виробництва товарів та послуг... Первинні виробничі фактори – праця, земля і капітал» [2, с.22, 136, 271].

Західні економісти К.Р. Макконел, С.Л. Брю вказують на дискусійність поняття факторів виробництва: «Ці (праця, земля, капітал, підприємницькі здібності) чотири великі групи економічних ресурсів, часто званих також чинниками виробництва, виявляються предметом спору, коли справа доходить до класифікації конкретних ресурсів» [3, с.38].

З наведених вище поглядів різних авторів можна зробити висновки: по-перше, питання про склад і сутність так званих «факторів виробництва» є дискусійними, оскільки названо багато їхніх видів, котрі у різних авторів, як правило, не співпадають; по-друге, застосовується навіть інший термін «ресурси виробництва» замість терміну «фактори виробництва»; по-третє, до складу «факторів виробництва» або «ресурсів виробництва» рекомендуються види факторів або ресурсів, які розрізняються за сутністю, за формою, за одиницями виміру (капітал, земля, НТП, підприємницькі здібності і т. ін.), тобто є незмірними та не зіставними.

У статистиці й математиці поняття факторів цілком пов'язується з тою роллю, яку вони відіграють у математичному виразі, що представляє якусь математичну дію (насамперед, множення). Множники називаються факторами, а добуток – результатом. Відповідно, ті економічні показники, які відносяться до множників, називаються факторними показниками, або показниками-факторами, а той, який представляє добуток, результативним показником, або показником-результатом.

Але в економічних науках поняття фактору має також містити у собі і певний економічний зміст. Аналізуючи визначення поняття фактору, слід зазначити, що зустрічаються випадки, коли поняття факторів економічної динаміки просто ототожнюється з поняттям «факторів виробництва».

На погляд автора, сутність факторів у конкретноекономічних дисциплінах найбільш адекватно охарактеризовано д.е.н., проф. В.І. Осиповим: «Під факторами в економіці слід розуміти умови, обставини, рушійні сили економічних явищ і процесів. Фактори і об'єкти їх впливу виражаються конкретними економічними показниками, тобто характеристиками економічних категорій, що володіють якісною і кількісною визначеністю. Однак не у всіх випадках фактори можуть бути виражені показниками» [4, с.23].

Переходячи до визначення факторів економічної безпеки можемо зазначити, що під ними можна розуміти умови, обставини, рушійні сили забезпечення економічної безпеки. Таким чином, виходячи із визначень економічної безпеки і факторів в економіці можемо запропонувати наступне авторське визначення факторів економічної безпеки.

Під факторами економічної безпеки будь-якої системи необхідно розуміти умови, обставини, рушійні сили, що дозволяють зберігати стійкість системи до внутрішніх і зовнішніх загроз та здатність виконувати завдання, які стоять перед системою.

Під системою можна розуміти будь-яку відносно відокремлену економічну одиницю, починаючи від домогосподарства, до підприємства і економіки держави в цілому. Якщо говорити про завдання системи, то для рівня економіки держави таке завдання полягає у задоволенні потреб

особистості, родини, суспільства, держави. Для рівня підприємства завдання визначаються в кожному випадку окремо власниками підприємствами, а в загальному випадку завданням підприємства є отримання прибутку.

Література

1. Основы экономической теории : [учеб. пособ. / под ред. А. К. Покрытана, М. И. Збарского]. – Одесса : АОЗТ ИРЭНТТ, 1999. – 520 с.
2. Фишер С. Экономика / С. Фишер, Р. Дорнбуш, Р. Шмалензи; [пер. с англ. со 2-го изд.]. – М.: «Дело ЛТД», 1993. – 264 с.
3. Макконел К. Р. Экономика: Принципы, проблемы и политика. В 2 т./ К. Р. Макконел, С. Л. Брю; [пер. с англ. 11-го изд.]. – М.: Республика, 1992. – Т.1. – 399 с.
4. Осипов В. И. Методы факторного анализа и планирования в промышленности: [учеб. пособ.] / В. И. Осипов. – К.: УМК ВО при Минвузе УССР, 1989. – 212 с.

Яркина Н.Н.

к.э.н., доцент

Керченский государственный морской технологический университет (Украина)

СОВРЕМЕННАЯ ГОСУДАРСТВЕННАЯ ПОЛИТИКА УПРАВЛЕНИЯ ПРЕДПРИЯТИЯМИ РЫБНОГО ХОЗЯЙСТВА УКРАИНЫ

Учитывая специфику рыбохозяйственной деятельности, обусловленную не только особенностями сырьевой базы, производственного цикла, качественными и количественными характеристиками основного и оборотного капитала и т.д., но и международными интеграционными процессами в сфере рыболовства и продвижения рыбной продукции на мировой рынок, следует подчеркнуть важнейшую роль государства в функционировании и развитии национального рыбного хозяйства.

Рыбное хозяйство Украины, пребывающее в глубоком, затяжном экономическом кризисе, утрачивает свою социально-экономическую и стратегическую значимость, как субъекта обеспечения продовольственной безопасности страны, и перед государством стоит задача формирования эффективной политики возрождения и развития рыбной отрасли.

Согласно Хозяйственному кодексу Украины, целью государственной экономической политики является, в частности, реализация и оптимальное согласование интересов субъектов хозяйствования и потребителей. Это позволяет сформулировать основную цель государственной политики управления предприятиями рыбного хозяйства Украины как максимальное удовлетворение потребностей населения страны в рыбной продукции посредством создания условий для эффективной работы и развития предприятий аквакультуры и рыболовства. При этом, в качестве долгосрочных (стратегических) целей обусловленной политики можно рассматривать